

אלשיגר ה!

שני קטעים סיפוריים אופייניים מתוך סיפורי-חזית של ו. ואסילבסקי. הזמן: סתיו 1942 — בראשון, ואביב 1943 — בשני. אפשר לומר, כי שניהם אופייניים הם למלחמת-עמדות — אם כי בשני גלגולים שונים מאוד: צלפות, כמקצוע משוכלל — מזה, ופשיטה זעירה — מזה. שני המקרים המתוארים מתרחשים בשטחים אופרטיביים צרים — אם כי ודאי לא צרים כרצועת פרברי תל-אביב, או שכונות ירושלים וחיפה. „אגורת-אוראניאבאוס“, דרום-מערבית ללנינגרד, הלחוצה ע"י הגרמנים אל חוף הים והקשורה עם הבירה רק ע"י מימיו (או קרחו) של המפרץ הפיני, נקראה כך בשל שטחה המצומצם ביותר, „כדי-אגורה“, מספר קילומטרים מרובעים בלבד. למה הדבר דומה? אילו היו פעם נהריה וסביבתה מהווים איזור מוגן ונצור. זאת היתה זירת-המעשה בו אירע ה„דוקרב של צלפים“. גם „החזית הפינית“ שבקטע השני, על פני לשון-היבשה הקארלית, אף כי השתרעה על פני עשרות קילומטרים, הרי היתה יציבה במשך שנים, ואף צפופה למדי; „צפופה“ בשל רכוזי-האדם, ועוד יותר — בשל סמיכות האש; כי אכן הושג שם ריתוק הדדי של הצדדים.

הסיפורים המוגשים בזה מעלים, בתמונה חיה, את דאגותיו של צלף-עמדות ואת בעיות התיכנון של הפשיטה ואימונם הנאות של סיירים-פושטים — וכן את מחשבתם של המפקד הצעיר, הסמל ואיש-הצבא הטוראי ההוגה.

ועל הכל, זאת לזכור: את כל הדוגמאות של מצבי-הקרב הניתנות בסיפורו של ואסילבסקי, (השתיים, המובאות כאן — ועוד אחרות) חורזת כחוט-שני מחשבה מרכזית אחת: אלשיגר! כל דרך-פעולה וכל תחבולה אשר כבר השתמשו בהן פעם (ומה גם — פעמיים או יותר) — סר חידושם; ומשטר חידושם — נעלמת אתו, לעתים קרובות עד מאוד, גם תועלתם ותכליתם. ולא זו בלבד, אלא שהחזרה עליהם הופכת למקור סכנה והכשלה. בתביעה מתמדת זו לרעננות-המחשבה, ולהחלפה גמישה של התכסיסים ואורח-ההתנהגות מדי פעם — אחד היסודות החיוביים והמאלפים ביותר של הסיפורים הללו.

ו. ואסילבסקי

דוקרב של צלפים

(סיפור)

קליפת העצים. אבל אלה לא היו אלא כדורים תועים. הגרמנים ירו יריות-ניחוש. הם לא ידעו שרומנצוב שוכב במרחק של מאה וחמשים מטר מחפירותיהם.

...השמש עלה ביקוד ארגמן. אדים שקופים התנשאו מעל פני האדמה. האויר הלח היה ספוג ריח לענה. עכשיו ראה רומנצוב ברורות את תלי-החזה הצהובים-כהים של חפירות הגרמנים. מאחוריהם, בחורש, עלתה תימרת עשן כחולה מארובות המחפורת. משעול כבוש הוביל מן המחפורת אל חפירות-הקלעים. לפני כן היו הגרמנים מהלכים שם ביום. אבל לאחר שהמית רומנצוב שמונה מהם באותו משעול, החלו להלך בבקעה.

היתה דומיה עמוקה, עד כי שמע רומנצוב את שעולו של הזקיף הגרמנים בתק"ע * הסמוך. עתים היה יורה מתת-מקלע אל עמדותינו. זמן ממושך התגלגל ההד ביער, ואחר-כך היה הכל חוזר למנוחתו.

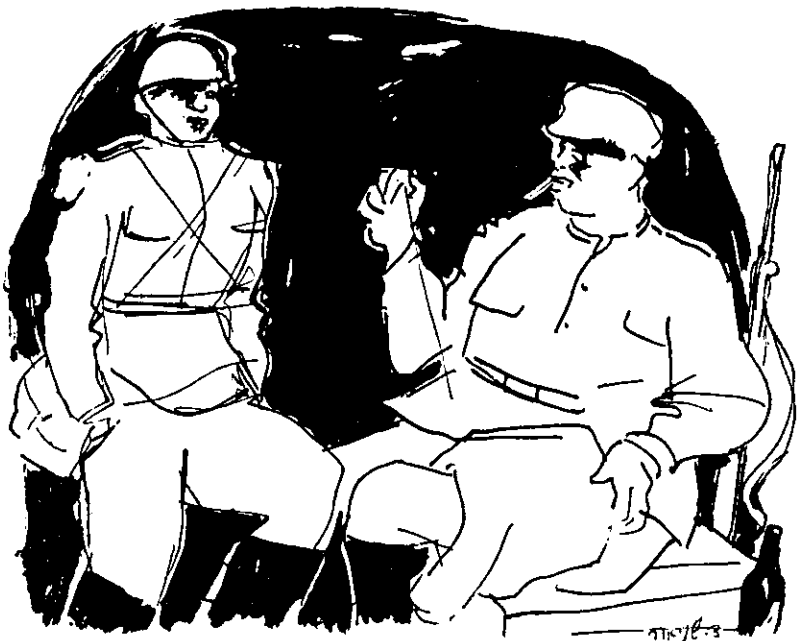
רומנצוב התנועע, ולפתע צנח „כובע הטייס“ שלו מעל ראשו — ולא הספיק אפילו לשמוע קול משק הכדור * ראשי-התיבות: • תיבת-קרקע-עפר.

השכם בבוקר אבגוסט שנת 1942, שלושים-ושניים קילומטר מלנינגרד, בשטח רצועת-החוף המוגנת, שעמדה זה שנה במלחמת-עמדות, יצא הסרג'נט רומנצוב למארב-צלפים.

רומנצוב — צריכתפים, רוזה, זריזת-נועה, עלה במצעד קל אל דבשת הבקעה ושכב על האדמה: אסור היה להרחיק לכת מכאן; אנשי התצפית הגרמניים עלולים היו להרגיש בו. בתנועות גמישות זחל בין השיחים, בהיצמדו לאדמה הקרה והלחה מטל.

שוחת-הקלע שלו נמצאה בשקע-רורית עמוקה מאחורי שני עצים. בשיפוליהם היו הגזעים הדקים והזקופים נטולי ענפים; הוא קטם אותם. הענפים האחרים התפשטו לגובה רם, ובשעות היום הטילו צל מעוגל על האדמה. רומנצוב פרש את „הסודר-היריעה“ על פני החול האפל, הלח. היה נוח לשכב. מעטה ערפל אפור כיסה את עמדות הגרמנים. הוא המתין לזריחת השמש.

מתוך שקע-רורית זו המית במשך חודש אבגוסט עשרים-ושלושה גרמנים. במקומות רבים רסקו כדורי האויב את

הגרמני. הוא נטה הצדה ונצמד לאדמה. צלף האויב עקב אחריו. הכדור השני ננעץ בחול סמוך לידו. הוא מיהר וזחל אל תוך השקעורית.

לא יתכן שהצלף הגרמני ישב לו על העץ: עצי הדולב הסמוכים ביותר היו אלה שמעבר לבקעה והמרחק משם עד רומנצוב לא נפל משבע מאות מטרים. אם הרגיש הגרמני ברומנצוב השרוי בצל, משמע שהוא נמצא אי-כאן קרוב מאוד.

„אולי בתקע?” הרהר רומנצוב בכוססו את העשב המר. „לא! אשנב-היריה של התקע מופנה שמאלה, כלפי הריסות הסככה, ולא כלפי!”

הוציא מכיסו ראייכיס, קשר אותו למקל והגביהו. תוך רגע ניתזו רסיסים מסמאים ומבלי משים עצם רומנצוב את עיניו. הצלף הגרמני אורב ישר מנגד לרומנצוב. ובכן, היכן הוא?

הוא הצטנף, שכב על החול ורטן:

„רגע, רגע... הגרמנים חפרו בלילה תעלה צרה, או כפי שאנו מכנים אותה — שפס, המובילה מן החפירה הקדמית לעברי. את האדמה ברי שהוציאו בשקים, כדי שלא יתהוו תלי-חזה. אבל גם בלי תלי-חזה הייתי מבחין בשפס: הן המרחק אינו עולה על מאה-וחמש מטרים. משמע, שהשפס מוסווה מעיני, במשהו צר וגבוה...”

בת-צחוק עלתה על פניו. הגזע הכרות! לפני החפירות הגרמניות היה מוטל כרת גזע-רחב, שננעץ עמוק באדמה בשרשיו המקורזלים. דומה היה לשממית ענק, שפשקה את רגליה המכוערות.

רוחו של רומנצוב היתה טובה עליו, כי ניחש את מזימת האויב. משמע שהגרמני הגיע אל הגזע הכרות, בוחלו בתעלה השטוחה למדי, שנחפרה בלילה. נראה שמתחת לגזע עצמו התקין לו עמדת-אש. רומנצוב תפס בכפו רגב אדמה והטילו אל תוך העשב. בו ברגע רעמו יריות. הגרמני קלט את הרשרוש, משמע כאן הוא, בסמוך, קרוב מאד: — מאחורי הגזע!

היה קיץ שחון ורומנצוב סבור היה, כי יצליח להצית את הגזע בעזרת כדורי-ההצתה פורצי-השריון. סבכי השיח הסתירוהו. הוא זחל שמאלה, אל האבן שהעלתה אוזב ירקרק. ירה חמש יריות — „מלאי” שלם — ושמע כיצד חמש פעמים נקשו הכדורים עמומות במשהו נוקשה, משל לשריון. פלט כמה גידופים, הכה באגרופו על האדמה בכעס. תעתועי-שטן! ובו ברגע פלח כאב צורב וחד את רגלו השמאלית. כדורו של הצלף הגרמני עקר את עקב המגף וצרב את הרגל.

הוא נאלץ לסגת אל מאחורי האבן. וכעבור רגע זחל אל הבקעה ובת-צחוק מתחטאת על פניו.

„לדידי, התקלה היא לך בזה שכדור גרמני

עקר את עקבך”, אמר תת-הקורפורל קורוסליאפוב. „אלא בזה שבשבתך במארב היית מהרהר בנינה שלך. כמה פעמים הזהרתיך: לצלף היושב במארב רק מחשבה אחת, מטרה אחת — למצוא את הגרמני ולהרגו!”. הוא ישב אל מדף-השכיבה אשר במהפורת, ובהחזיקו מחט באצבעותיו העבות והמגושמות הטליא את כותנתו. „סיפרתי לך את הכל בגלוי-לב, ואתה נוזף”, רטן רומנצוב, והסתכל בכעס בפניו הרחבים, המקומטים של תת-הקורפורל, שלחיהן נפולות. „הרי זהו כשלוני הראשון! אני נבוכ, מדוכא, וכלום איני ראוי להשתתפות בצערי?”

„לא בנת לרעי. התכוונתי למשמעת העצמית. לא קשה להיות לוחם ממושם כשלידך נמצא כל היום הלייטננט או רבי-הסמל. ואלו במארב-הצלפים הרי נמצא אתה יחידי. יחידי! ושווה אתה פרוטה, אם אינך מסוגל לשלוט בעצביך! ונוסף לכך, אינני נוטה לסנטימנטליות...” אמר קורוסליאפוב בנעימה בוטה. רומנצוב שלף את המגף ובדק את מסמרי הסוליה המזדקרים.

„גילח כמו בתער! גרמני אר-רור! אתקע לו כדור במצה!”

„זה קל לומר וקשה מאוד לעשות!”

„אתה סבור כך?”

„כן.”

„שריון-מגן?”

„כמובן.”

קורוסליאפוב קיפל את הכתונת כהלכה, נתן את המחט והחוטים לתוך התרמיל.

„מרגיזים אותי מאמרי העתונים, המכנים את הגרמנים בשם טפשים, אידיוטים או מטומטמים.”

הוא גיחך: „כמובן, טפשים הם, אבל מבחינה אחרת... הצלף סיאריוז'ה רומנצוב הרג באבגוסט בגזרה אחת

עשרים-שלושה גרמנים ודימה בלבו ברוב תמימותו: גם
מחר מחרתיים קל יהיה לי להרוג בפאשיסטים. אבל
הגרמנים אינם טפשים, והכל יצא אחרת!"
"הם לא ראוי!" קרא רומנצוב בזעף.

"כִּי־כן, אתמול לא ראוך. אבל במקום איש-
תצפית אחד העמידו שלושה או שמונה! איני יודע.
והיום יצא למארב צלף גרמני ממדרגה ראשונה. לא
במקרה התקינו בשבילו עמדה שכזאת."
"השריון דרכו שיהא נוצץ בשמש!"
"עליך, סיאריז'ינקה, לגשת אל הסנדלר", אמר
קורוסליאפוב בהשתתפות; "פנה-נא אל הלייטננט לקבל
את רשותו לכך..."

"איבן פוטאפיץ', הסבר לי..."

"הם צבעו את השריון בצבע צהוב-כהה, מותאם לצבע
של קליפת-העץ. גם לצדי הגזע-הכרות התקינו שריונים.
וכיצד אחרת?" שאל את עצמו. "מצנפת-שריון התקינו.
זהו צלף יוצא מגדר הרגיל, והגרמנים מעריכים אותו
מאוד..."

"בלילה אזחול ואגנוב את השריונים!"

קורוסליאפוב הצטחק ברוב הנאה:

"שטות! הם יתקינו שריונים חדשים. לך, סיאריז'ינה,
אל הסנדלר".

רומנצוב הזדקף וקם ממדף-המשכב, יישר את כובעו,
וילך בצעדי-און אל מפקד-המחלקה...

* *

איכאן, בסמוך, התפוצצה פצצת-מרגמה; מתקרת-
המחפורת נשפך החול. רומנצוב הרהר בצלף הגרמני, אשר
ישב כמו חפרפרת במצנפת-שריון.

פניו של רומנצוב הלבינו מרוב התרגשות. צעד
צעדים מהירים במעבר הצר שבין מדפי-המשכב ומלמל
משהו מבעד לשיניו.

חזר קורוסליאפוב ושכב בשתיקה על המזרן הדק. ליד
הדלת התפוצצה פצצת מרגמה. המנורה כבתה. מן התקרה
נשפך החול.

רומנצוב הפליט: "לעזעזאל, פצצת-מרגמה ארורה!"
אחר-כך נעם לו כי במחפורת שורת אפלולית ורק
החלון מבהיק ככתם ירקרק, משל לשלולית המצופה דוק
של כפור.

"אבקש את הרגמים לפתוח באש כלפי הגזע",
דיבר בקול רם, בלי להרגיש בכך. "מעשרים פצצות-
מרגמה רק אחת אולי תפגע בגזע. התבקיע זו את מצנפת
השריון? מסופק אני! ושמה אבקש את התותחנים
לפיצץ את הגזע בירה בכיוון ישיר? הדבר אפשרי
מאוד. השטח ישר. אך הגרמני יפגע בשנים-שלושה
הותחנים ויזחל לו אל החפירה. שוב לא יכשר הדבר.
מטירתי — להרוג את הצלף... מצאתי! אהה, תפסתי!"

תפסתי!" צעק בקול רם, עד כי קורוסליאפוב נזדעזע
ונחרד. "איבן פוטאפיץ', רעי כאח לי, מוקש דרוש
לי! בלילה אטמין את המוקש בחול, מתחת למצנפת-
השריון; הגרמנים לא ישגיחו בכך!"

"לשם מה לפוצץ את מצנפת-השריון בלילה?"

רומנצוב הניד ראשו ושערותיו הבהירות נתפזרו.

"לא. אני אנהג אחרת! את המוקש אטמין בחול
בלילה; ביום יבוא הצלף הגרמני לעמדתו, ואני ארביץ
במוקש כדור פורץ-שריון! המוקש יתפוצץ וישסע את
הגרמני לקרעים!"

תת-הקורפורל משך בחטמו, משש בחושך, מצא את
רומנצוב ונשק לו בלחיו.

"נורו, סיאריז'ינה... בעד שכזה — הריני אוהב אותך!"

אמר, כולו נרגש. "זהו היסוד הממשי שבך!"

* *

הלילה היה אפל. הגרמנים הפריחו זיקוקי-תאורה, כמעט
בלי הפוגה. ושעה שבשמים היו מתפצלים ברקים אדומים-
יוקדים ומתוך העלטה הזדקרה שיפת העצים, מבהיקה
כמתכת, כאילו נעשתה מלוחות פחים, — היו רומנצוב
וקורוסליאפוב נצמדים יותר אל החול.

כביש הבדיל בין מוקפי-הקרוב שלנו לבין עמדות
הגרמנים. בלילה נראות האבנים בהירות יותר מאשר האדמה.
וסכנה מרובה היתה בחציית הכביש. הזקיפים הגרמניים
היו יורים לפרקים לתוך החשכה. מעל ראשי רומנצוב
וקורוסליאפוב זמזמו הכדורים.

רומנצוב נשא את המוקש. הוא בירג את הפצץ ושם
אותו בכיסו. היה זה מוקש אנטי-טנקי, עגול, דומה למחבת.
בצעדים מהירים חצו את הכביש וזנקו לתוך התעלה.
פצצת-מרגמה גרמנית נחבטה בהשמיעה קול מצמוץ
באדמה הרטובה. הלם כבד של הדף-האוויר, שבא בעקבות
ההתפוצצות, הצמיד את רומנצוב אל החול.

"הבחינו?" — חלפה בראשו מחשבה חרדה. אבל פצצת-

המרגמה השניה כבר נפלה מעבר לכביש.

רומנצוב נרגע. הוא נתן סימן לקורוסליאפוב וזחל על
פני העשב.

העשב כבר נמצא בשטח הגרמני.

הם זחלו עד גדר התיל. קורוסליאפוב הוציא את מספרי-
התיל. לא חתך, אלא נגס בהם את התיל, לבל ישמיע
קול. אותה שעה תפס רומנצוב בשתי ידיו בתיל והיה
שובר אותו ליד מקום הנגיסה ומניחו בלאט על האדמה.
ועתה שוב לא היו רחוקים מחפירות הגרמנים. הזקיף
השמיע קול שריקה נוגה. בקול שאון עמום צנח רגב
אדמה על תחתית החפירה; מן הסתם עבר עכברוש.

רומנצוב מישש בהשכה את הגזע-הכרות. המתכת הקרה
צרבה את כפות הידים. הגזע משלושת צדדיו היה מוקף

עם שחר זחל רומנצוב אל עמדת-התצפית שלו שבין שני העצים.

קורוסליאפוב שכב במרחק-מה מימין, בחפירת-קלעים. משום-מה לא היה חשק לרומנצוב להיזכר בנינה, באהבתו אליה. מהרהר היה, כי עוד מעט יזחל הצלף הגרמני וישתקע מתחת לגזע, המוקף משלושת צדדיו מגנים משוריינים.

כדי שלא „להכהות את העין“, לא הסתכל רומנצוב בעיגול הנייר, המודבק למוקש.

לעתים מזמנות, לפי שנדברו ביניהם, היה קורוסליאפוב יורה מן החפירה. אחר-כך חיבר למקל ראייכים והגביהו במקצת מעל לתל-ההזה.

והגרמני נענה. נשמע הדהוד היריות. „בא, בא“ — עלץ לבו של רומנצוב בהרימו רובהו. עכשיו לא פחד שמא ירגיש בו הגרמני; צלף האויב ירה לעבש החפירה של קורוסליאפוב. עיגול-הנייר הלבן צף לנגד עיניו בבהירות מופלאה. אט אט „סחט“ את ההדק. הכדור פורץ-השריון פלח את המוקש. קול ההתר-פוצצות היה כה אדיר, עד שאזני רומנצוב צילצלו. רגבי אדמה וחול לה נשרו על העשב לידו.

אחר-כך נקש משהו ברובהו. כפתור. כפתור-נחושת מצוחצח, עם תבליט צלב-הקרס. היה זה כל אשר נותר מן הצלף הגרמני המרוסק. רומנצוב נשף על הכפתור בהבל פיו, שיפשף אותו בשרוול חולצת-החיילים שלו, ויצפינהו בארנקו.

שריוני-מגן. „צדק הזקן, חכם מחוכם!“ — הרהר רומנצוב בהתפעלות.

בידיו חפר גומה מתחת לגזע, ובוהירות הניח שם את המוקש, כיסהו בחול ורק צד אחד, הפונה לעבר העמדות שלנו, השאיר מגולה. ברכיכת-לחם הדביק למקום זה איגול של נייר לבן.

בזחלו בחזרה היה רומנצוב מסתכל לאחוריו תכופות ורואה כתם לבן המאיר באפלה.

„כמו דבלול“, עברה מחשבה בלבו; „מחר אקלע כדור פורץ-שריון בעיגול הנייר הלזה...“

בצנחם אל הגיא, פרצו רומנצוב וקורוסליאפוב בצחוק מרוב התרגשות, בשלחם מבטים איש בפני רעהו. אחר-כך הוציאו את שקי-הטבק ונייר-העישון: קשה לא לעשן משך שעותיים רצופות.

„ערכנו לביבה ממולאה!“ הפליט קורוסליאפוב.

„וכלום הם לא ירגישו?“

„סבורני שלא! לשם מה יבדקו את האדמה סביב לגזע?“

„איבן פוטאפיץ“, הרי יכולנו לקחת את הזקיף הגרמני בשבי!“ אמר רומנצוב, בצעדו בשביל אחרי התת-קורפורל. „השמעת כיצד השתעל? היינו מקבלים אות-מסדר כל-אחד!“

„יספיקו לך שני אותות-מסדר“ — רטן קורוסליאפוב.

„...בעל-לשון, בעל-לשון דרוש לך! מחר נהרוג צלף גרמני נודע!“

